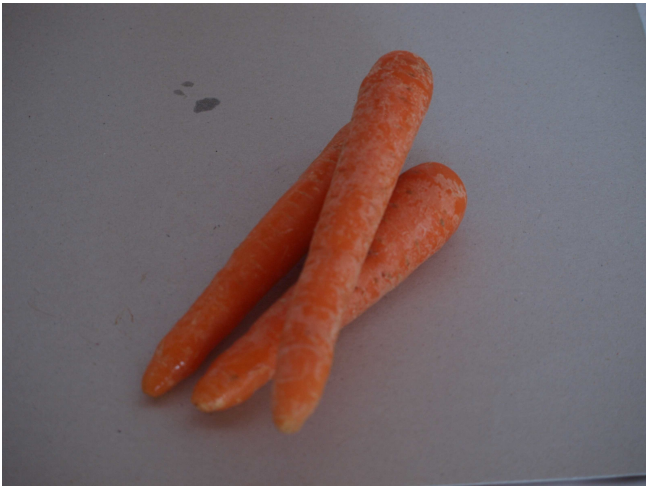

Dyrkningsvejledning for Gulerødder

Latinsk navn: *Daucus carota* L.

"Gulerødder er noget af det skønneste man kan høste i sin have. Gulerødder er mange gange bedre i smagen når de lige er trukket op af jorden, og man har muligheden for at dyrke forskellige slags til forskellige formål. Desuden er det også en god grønsag at dyrke sammen med sine børn, da de fleste børn er vilde med rå gulerødder. Hvis man planlægger sin dyrkning nøje, kan man så gulerødder flere gange på en sæson og derved have friske gulerødder i meget af sommeren og efteråret, og dyrker man nogle der er gode til at blive lagret kan man have gulerødder næsten hele året rundt. Gulerødder kan fås i forskellige længder, former, farver og smagsnuancer. Man forkultiverer ikke gulerødder og dyrker dem ikke i drivhus, da de faktisk bliver bedst i køligt vejr, men nogle sorter er udmærket egnede til at dyrke i beholdere, dette er typisk de sorter der får korte rødder. De forholdsvis korte gulerødder med kort udviklingstid kaldes i Danmark for sommergulerødder. De dyrkes som tidlige afgrøder og kan sås flere gange på en sæson. De spises direkte når de er klar til høst. De mellemstore gulerødder der dyrkes som en hovedafgrøde, altså en afgrøde der kan gemmes til vinteren, kaldes i Danmark for vintergulerødder. De lange gulerødder anvendes ikke så tit til andet end udstilling, da de kræver at jorden er let gennemtrængelig langt ned for at rødderne udvikler sig ordentligt.

Sorter:

Sommergulerødder du kan købe på Plantefrø.dk: Amsterdam 2 Maxi, Amsterdam Forcing 2, Little Finger, Nantaise Amelioree 2, Paris Market Atlas, Cosmic Purple

Vintergulerødder du kan købe på Plantefrø.dk: Autumn King-2, Chantenay Red Core, Danvers 126, Imperator 58, Solar Yellow, Atomic Red, Royal Chantenay, Scarlet Nantes, Purple Haze

Autumn King-2 er helt speciel da denne gulerod kan efterlades i jorden hele vinteren uden at den sprækker.

Jord:

Du kan dyrke gulerødder på enhver rimelig brugbar jord bare der er godt gennearbejdet i dybden. Dog foretrækker de frugtbar og sandet jord. Start i sen vinter eller tidlig forår med at vende jorden godt ned i dybden, så den får en fin krummet struktur. Fjern i samme omgang alle sten du støder på. Optimal pH er 6,5-7,5. Hvis du har stenet eller tung jord, kan du enten dyrke sorter der er bedre til disse jorde, du kan dyrke i beholdere med pottemuld eller du kan forbedre den jord du har med masser af grus og muld. Uomsat organisk gødning (komspost eller dyregødning) er ikke så godt for gulerodsfrøene, så bland ikke

dette i jorden i foråret. Du kan blande begrænsede mængder i året før, for store mængder og for meget kvælstof (N) gør at rødderne udvikler flere "ben" i stedet for én lang og lige gulerod. Vælger du at dyrke i beholdere skal de være mindst 30 cm dybe og have et godt dræn. På Plantefrø.dk kan du købe følgende sorter der kan bruges til tunge lerjorde: Amsterdam Forcing 2, Autumn King-2, Chantenay Red Core, Little Finger, Nantaise Ameliorée 2, Royal Chantenay. Gulerødder foretrækker fuld sol men tolererer også delvis skygge.

Direkte udsåning:

Tidlige gulerødder kan sås under plastik før den sidste frost. Plastikken skal have dækket jorden på stedet en måned inden der sås, så jorden er varmet op. Kan man vente skal de først sås efter den sidste frost, i april. De tidlige gulerødder kan sås med 2-3 ugers mellemrum, nogle helt hen i starten af august, så man kan høste over en lang periode af sommeren, sensommeren og efteråret. Jordstykket udjævnes med rive og rækkerne kan laves ved at trække en snor hen over stykket, som man så laver så-rillen efter. Rillen skal være ca. 1,5 cm dyb og rillerne skal være ca. 20-30 cm fra hinanden. Den vandes og vandet trænger ned i jorden inden man ligger frøene. Frøene kan evt. oplødes i vand 12 timer før såning og tørres mellem køkkenrulle. Dette er dog ikke absolut nødvendigt. Frøene er meget små og det kan derfor være meget svært at så med den rette afstand, men det bedste er at forsøge at så med nogenlunde den endelige afstand for planterne. På denne måde behøver man ikke at tynde ud, og risikoen for sygdomsangreb mindskes. Man kan evt. blande frøene med tørt sand eller tør kaffegrums, hvilket kan gøre det nemmere at fordele frøene jævnt og tyndt. Tillad ikke jorden at danne skorpe pga. tørke inden frøene spirer. Frøene spirer på 6-20 dage efter såning. Når planterne får de første rigtige blade kan der tyndes ud til 5-10 cm mellem hver plante hvis det er nødvendigt. Det er en god idé at lægge et lag flis mellem gulerødderne når toppene er blevet store nok til dette på denne måde holdes rødderne kolde. Nogle haveentusiaster anbefaler at man blander radise- og gulerodsfrø og sår dem sammen. På denne måde er det nemmere at fordele gulerodsfrøene tyndt, og da radiserne spirer hurtigere vil man hurtigere være i stand til at se rækkerne. Radiserne høstes når de er klar, mens gulerødderne vokser videre.

Pleje:

Der skal vandes i tørre perioder, helst om aftenen for ikke at tiltrække gulerodsfluer. Ønsker man at gøde sine gulerødder skal man bruge NPK gødning med lavt kvælstofindhold (N).

Høst:

Gulerødder er klar til at høste 55-85 dage efter såning afhængig af sorten. Begynd at høste når gulerødderne er blevet store nok. Træk dem helst op om aftenen for at forhindre at det tiltrækker gulerodsfluerne. Sene gulerødder skal op af jorden i oktober. Gulerødder er selvfølgelig allerbedst når de lige er trukket op af jorden, så sørg for at spise så mange som muligt så længe du har friske forsyninger. Det er dog også en rigtig rar fornemmelse at kunne trække sine egne gulerødder op fra kælderen midt om vinteren og glæde sig over at man brugte tid på at gemme dem i efteråret. Vintergulerødder kan lagres i op til 5 måneder. Rødderne trækkes op i oktober og toppen skæres af 1 cm fra roden. Kun de bedste ubeskadigede rødder gemmes. De lægges i lag med grus imellem, så rødderne ikke rører hinanden, og de stilles koldt f.eks. i en kælder. Kig jævnligt til gulerødderne og fjern rødder der er rådne, før de smitter de andre gulerødder. Det kan dog være svært at finde et optimalt sted i mange huse. Gulerødder tåler ikke frost og de kan nemt blive bløde og kedelige. En alternativ metode er at lade gulerødderne blive i jorden, dække rækkerne med blade, halm, granris og til sidst med vintermåtte. På denne måde holdes jorden frostfri og rødderne har optimale forhold for at holde sig friske hele vinteren.

Skadedyr:

Det eneste der kan tage pippet fra en når man dyrker gulerødder er gulerodsfluen. Den ligger æg ved gulerødderne, og larverne fra æggene graver gange i rødderne, som man så må fjerne for at kunne spise guleroden. Er man hårdt angrebet er der flere ormegange end spiselig gulerod. Gulerodsfluen kan blive en sand pine hvis man ikke er opmærksom på de forholdsregler man kan tage for at mindske deres udbredelse. Gulerodsfluen dukker op i din have omkring det tidspunkt hvor syrenerne blomstrer, efter at den har

overvintret i jorden i en pubbe. Fluen er kun 4-5 mm lang, så det er ikke en man lige lægger mærke til. Den lægger æg ved siden af planten og larverne graver sig ned i jorden og gnaver sig ind i gulerodens spids. Efter 1-2 måneder forpubber de sig og efter yderligere nogle uger kommer et nyt hold gulerodsfluer op igen. Bekæmpelsesmetoden går simpelthen ud på at forhindre fluerne i at genkende gulerodsplanterne. Vil man være absolut sikker på at gulerødderne ikke bliver angrebet af gulerodsfluer, skal man holde sædskifte og så dække hele gulerodsbedet med fiberdug. Fiberdugen skal ligges løst over når de første par rigtige blade er kommet frem, og den skal sluttet helt ned til jorden hele vej rundt. Der luges i køligt og blæsende vejr. Fiberdug er dog ikke det kønneste, hvis man godt kan lide det æstetiske ved ens køkkenhave, så herunder opremses i prioriteret rækkefølge hvad man ellers kan gøre for at forhindre fluerne i at finde gulerødderne.

1. Sædskifte: Gulerødder må ikke plantes hvor der året før har stået gulerødder eller andre skærmplanter som også angribes af gulerodsfluen, så som fennikel og pastinak.
2. Hygiejne: Fjern alle angrebne gulerødder fra haven, lig dem aldrig på komposten.
3. Fluehegn: Gulerodsfluer flyver meget tæt på jorden, hvis de møder en barriere højere end 45 cm vender de om. Derfor er et fluehegn en rigtig god beskyttelse mod gulerodsfluer. Det skal være 60 cm over jorden og 5 cm ned i jorden og der må ikke være huller større end en halv cm i hegnet. Materialet kunne være plast eller fiberdug. Hegnet sættes op rundt om gulerodsbedet.
4. Mindsk udtyndning: Så så tyndt som muligt, så det ikke er nødvendigt at tynde så mange planter ud. Gør det om aftenen og fjern udtyndningsplanterne fra haven bagefter. Vand før og efter og klem jorden forsigtigt omkring de tilbageværende planter bagefter.
5. Høst hurtigst muligt: Lad ikke gulerødderne stå for længe i jorden.
6. Planter der forvirrer fluerne: Der er visse planter der kan plantes tæt op af gulerødderne, der med deres egen lugt forvirrer gulerodsfluerne så de ikke så nemt finder gulerødderne. Det drejer sig om forårsløg (Ramrod, White Lisbon; 4 rækker for hver række gulerødder!), tagetes og morgenfruer.
7. Resistente sorter: Sytan og Flyaway
8. Dækmateriale: Er der et dækmateriale omkring gulerodens nakke har fluen svært ved at lægge sine æg her. Materialet kunne være tørret græs.
9. Brændenældevand: Brændenældevand har en afskrækkende effekt på gulerodsfluer. Man skal dog ikke give dem for meget da det er rigt på kvælstof (N) som også er med til at øge chancen for at rødderne danner flere "ben".

Sundhed:

Gulerødder er en meget sund spise, specielt de orange og lilla sorter. De indeholder rigtig meget vitamin A samt mængder af magnesium, kalium, calcium og vitamin B og C og fibre. Vitamin A-indholdet falder ikke når gulerødderne lagres ordentligt.